

Nr 31.

Ankom till riksdagens kansli den 17 april 1936 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning till skatte av lägenheterna Gungsebro med Moholm nr 1, Hässlefallet nr 1 och Hassledalsängen nr 1 i Finnerödja socken av Skaraborgs län.

Genom en den 10 mars 1936 till riksdagen avlämnad proposition, nr 149, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 6 mars 1936, föreslagit riksdagen medgiva, att lägenheterna Gungsebro med Moholm nr 1, Hässlefallet nr 1 och Hassledalsängen nr 1 i Finnerödja socken av Skaraborgs län finge, utan hinder därav att de innehades av bolag, försäljas till skatte.

Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för berörda förslag, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

I kungörelse den 17 oktober 1919 (nr 660) har förordnats, dels att skatteköp i den ordning kungörelsen den 4 februari 1811 jämte övriga om användande av de till bruken och bergverken upplåtna rekognitionsskogar utfärdade författningar föreskriva icke vidare skulle äga rum, dels ock att, i avbidan på utredning och förslag rörande revision av gällande bestämmelser om skatteköp, tills vidare och intill dess annorlunda kunde varda beslutat, skatteköp i andra fall icke skulle äga rum, utom vad anginge de halländska kyrkornas hemman, Danviks hospitals hemman och Visingsö skolegodshemman.

Genom kungörelse den 6 juni 1930 (nr 194) har upphävts det genom 1919 års kungörelse utfärdade, tillsvidare gällande förbudet mot skatteköp, utom såvitt anginge sådana hemman och lägenheter, som innehades av bolag och övriga juridiska personer.

Beträffande en av riksdagen tidigare medgiven försäljning till skatte av två kronolägenheter, som innehades av bolag, får utskottet hänvisa till propositionen nr 108, andra lagutskottets utlåtande nr 30 och riksdagens skrivelse nr 172 vid 1931 års riksdag.

Efter förda underhandlingar mellan Laxå bruks aktiebolag, å ena, samt domänstyrelsen, å andra sidan, rörande en allmän reglering av kronans och bolagets sins emellan tvistiga jordförhållanden inom Finnerödja socken, har avtal mellan parterna träffats, vilket undertecknats av bolaget den 22 december 1930 och av styrelsen den 2 februari 1931. I punkt 3) av nämnda avtal har styrelsen förklarat sig icke hava något att erinra mot, att lägenheterna Gungsebro med Moholm, Hässlefallet och Hassledalsängen omfördes i jordeboken från krono till skatte.

Bolaget har omnämnt, att ifrågavarande tre lägenheter hävdats av bolaget och dess fångesmän sedan uråldriga tider och att det tydligen berott på rent missförstånd, att skatteköp av lägenheterna ej kommit till stånd i samband med förut skedda skatteköp, varjämte bolaget upplyst, att lägenheten Gungsebro med Moholm användes såsom skogvaktarboställe och de båda andra lägenheterna vore utarrenderade till skogsarbetare.

Genom beslut den 28 november 1934 har länsstyrelsen i Skaraborgs län, med stöd av kungl. brevet den 5 och kammarkollegii kungörelse den 29 februari 1808, antagit bolaget till ständig åbo å förenämnda tre kronolägenheter.

Domänstyrelsen har hemställt om Kungl. Maj:ts godkännande av styrelsens avtal med bolaget.

I avgivet yttrade har kammarkollegiet tillstyrkt godkännande av avtalet, därvid kollegiet i fråga om omföring i jordeboken av lägenheterna anfört:

Redan i skrivelse till domänstyrelsen har kollegiet framhållit, att kronans äganderätt till dessa lägenheter syntes sakna så gott som varje innehåll, och att kollegiet i sak icke hade något att erinra mot skatteomföring. En omföring till skatte synes emellertid icke kunna verkställas utan föregånget skatteköp. Enligt för kollegiet tillgängliga uppgifter uppgå skatteköpsskillningarna till, för Gungsebro med Moholm 7 kronor 38 öre, för Hässlefallet 1 krona 85 öre och för Hassledalsängen 4 kronor 10 öre eller tillhopa 13 kronor 33 öre, varjämte tillkommer avgift till Vadstena krigsmanshuskassa om tillhopa 80 öre. På grund av önskvärdheten för kronan av avtalets genomförande och då bolaget redan före inrymningen i åborätten till lägenheterna torde innehåft desamma med ständigt nyttjanderätt, synes avtalet i denna del böra på angivet sätt godkännas. Med hänsyn till att enligt kungörelsen den 6 juni 1930 angående upphävande av förbud mot skatteköp i vissa fall (nr 194) förbud kvarstå mot skatteköp av hemman och lägenheter, som innehavas av bolag och övriga juridiska personer, torde emellertid för genomförandet av avtalet härutinnan erfordras jämväl riksdagens medverkan.

Bolaget har den 7 januari 1936 hos Kungl. Maj:t anhållit att få skatteköpa de tre kronolägenheterna samt att tillstånd jämlikt 4 § lagen den 18 juni 1925 angående förbud i vissa fall för bolag, förening och stiftelse att förvärva fast egendom måtte meddelas bolaget att förvärva, jämte andra, nämnda lägenheter.

Föredragande departementschefen, statsrådet Wigforss, har i propositionen anfört, bland annat:

Såsom kammarkollegiet framhållit, kan enligt gällande bestämmelser försäljning till skatte icke äga rum av kronolägenheter, som innehavas av bolag. — — —

Den nu föreliggande ansökningen om medgivande för Laxå bruks aktiebolag att skatteköpa de av bolaget med åborätt innehavda kronolägenheterna Gungsebro med Moholm nr 1, Hässlefallet nr 1 och Hassledalsängen nr 1 är, såsom av utredningen i ärendet framgår, att betrakta som ett led i den med avtalet mellan domänstyrelsen och bolaget avsedda regleringen av parternas fastighetsförhållanden i Finnerödja socken, och bifall till ansökningen torde för bolaget ha varit en förutsättning för biträdande av avtalet. Såsom domänstyrelsen och kammarkollegiet anfört måste ock ett genomförande av avtalet anses vara av stor betydelse för kronan, och avtalet har för övrigt redan av kronan begagnats för sökande av lagfart å de av bolaget till kronan överlåtna fastigheterna, vilka till vissa delar av kronan långt dessförinnan försålts till enskilda personer. Kronans rätt till nyss angivna lägenheter synes såsom framgår av vad kammarkollegiet yttrat vara utan praktiskt värde. Vid nu upplysta förhållanden och då ansökningen tillstyrkts av samtliga hörda myndigheter anser jag starka skäl tala för medgivande av undantag i detta fall från det för bolag gällande förbudet mot skatteköp. Jag finner mig därför böra tillstyrka, att riksdagens medgivande utverkas till skatteförsäljning av ifrågavarande lägenheter.

Frågorna om godkännande av berörda avtal samt medgivande för bolaget jämlikt 1925 års lag att förvärva fastigheterna lära sedermera få upptagas av Kungl. Maj:t på anmälan av chefen för jordbruksdepartementet.

Vad föredragande departementschefen anfört finner utskottet utgöra tillräcklig anledning för riksdagen att i nu ifrågavarande fall medgiva undantag från det för bolag gällande förbudet mot skatteköp.

Utskottet.

Utskottet får därför hemställa,

att förevarande proposition måtte bifallas av riksdagen.

Stockholm den 17 april 1936.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar K. G. Westman, Frändén, Sigfrid Hansson*, Gustaf Tamm, Sam Larsson, Hagman*, P. Sandström* och Norman*;

från andra kammaren: herrar Österström*, Hage, Olovson i Västerås, Sandström i Sollefteå, Molander*, Gardell i Gahns, Hermansson och Thorell.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.